

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยภายนอกและภายใน ในสมัยรัตนโกสินทร์ เพื่อนำเสนอ วัฒนาการและแนวโน้มของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนคนทหกรรมศาสตร์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สาระ และบันทึกอ้างอิงไว้ในฐานข้อมูลด้วยโปรแกรม Microsoft Access 2002 XP (n = 4,354) รวมทั้ง สัมภาษณ์เชิงลึกกับอาจารย์ผู้สอน (n = 5) และนักทหกรรมศาสตร์ (n = 6)

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภายนอกและภายในส่งผลต่อวัฒนาการอย่างสอดคล้องกัน สรุปได้ดังนี้ 1) ด้านนโยบาย: จากประเพณีปฏิบัติ นโยบายของรัฐ 2) ด้านการบริหารจัดการ: จากการศึกษาตามอรรถาัย ในบ้านวัดวัง สู่สถาบันอุดมศึกษาสมบูรณแบบ 3) ด้านหลักสูตร: จากวัฒนธรรมหลวง/วัฒนธรรมราษฎร์ สู่ นวัตกรรมที่หลากหลายในกระแสโลกาภิวัตน์ 4) ด้านการเรียนการสอน: จากเน้นการพัฒนาทักษะในท้องถิ่น สู่เน้นการพัฒนาสมรรถนะในการแข่งขัน 5) ด้านผู้สอน: จากผู้รู้ในครอบครัว / ท้องถิ่น สู่ผู้ทรงคุณวุฒิตาม วิทยฐานะ และ 6) ด้านผู้เรียน: จากลูกมือที่พัฒนาการสังเกตฝึกปฏิบัติตามต้นแบบ สู่การมีสมรรถนะในการ แข่งขัน

สำหรับแนวโน้มในอนาคต พบว่า 1) ด้านนโยบาย: จะมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้เป็นไปตาม มาตรฐานสากล ด้านเสรีภาพทางวิชาการ และความร่วมมือจากผู้เรียน ผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้บริหารธุรกิจ และ ผู้นำทางการเมือง 2) ด้านการบริหารจัดการ: สถาบันอุดมศึกษาจะอยู่ในกำกับของรัฐ ที่มีอิสระในการบริหาร จัดการจะเกิดมหาวิทยาลัยเอกชนและมหาวิทยาลัยเสมือนมากขึ้น 3) ด้านหลักสูตร: จะมีการบูรณาการ เนื้อหาวิชามากขึ้น ด้วยนวัตกรรมที่หลากหลายร่วมกันเพื่อความสะดวกระหว่างโลกาภิวัตน์และท้องถิ่นอภีวัตน์ 4) ด้านการเรียนการสอน: จะมีการจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่น เน้นการเสริมพลังอำนาจ ความคิด สร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ความสามารถในการวิพากษ์วิจารณ์ในเชิงวัฒนธรรม พัฒนา สมรรถนะเพื่อการแข่งขันในเวทีโลก และแสวงหาค่านิยมสำหรับโลกอนาคตด้วยตนเอง 5) ด้านผู้สอน: จะมี บทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกคอยชี้แนะแนวทาง ให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย ตามศักยภาพของผู้เรียน และ 6) ด้านผู้เรียน: จะเรียนรู้ตามศักยภาพของตน ใช้การสืบค้นแบบนำตนเอง ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ จน สามารถตกผลึกทางปัญญา มีสมรรถนะการแข่งขันในเวทีโลก

The purposes of this research were to study external and internal factors during the Rattanakosin period so as to present the evolution and future trends of curriculum and instruction in the field of Home Economics. Documents were content analysed and recorded with references as a database using Microsoft Access 2002 XP (n = 4,354). Thereafter, faculty members (n = 5) and home economists (n = 6) were interviewed in depth.

Results indicated that both external and internal factors influenced the evolution in accordance. Conclusions are: 1) Policy: from common practice rituals to national policies; 2) Management: from informal education in homes, temples and palaces to comprehensive higher education institutions; 3) Curriculums: from royal culture/public culture to diversified innovations in globalization; 4) Instruction: from local skill-orientation to competitive competency development; 5) Faculty: from familial and local savants to accredited experts and 6) Learners: from modeling apprenticeship to competitive competence.

As for future trends, findings revealed: 1) Policy: curricula were to be universally standardized with academic freedom, collaborations from learners, faculties, parents, administrators, businesses and political leaders. 2) Management: Universities were to become autonomous under the supervision of the government, more private and virtual universities were to be established. 3) Curriculum: Content were to be more integrated with diversified innovations towards equilibrium between globalization and localization. 4) Instructions: Flexibility were to be common, stressing empowerment, creativity, critical thinking, cultural criticism, competitive competence and self-discovered values for the future world. 5) Faculty: Instructors were to be guiding facilitators for students to reach their viable goals. and 6) Learners: Students were to study within one's capacity using self-directed learning by information technology until reaching crytalization in mind and competitive in the world arena.